

GEMEENTE SCHERPENZEEL

MEMO

2023-57

datum : 10 oktober 2023

aan : de gemeenteraad

van : het college van burgemeester en wethouders

onderwerp : septembercirculaire 2023

bijlage(n) : -

Inleiding

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de septembercirculaire Gemeentefonds 2023 op 19 september, Prinsjesdag, gepubliceerd. In dit memo worden de financiële gevolgen van deze circulaire in beeld gebracht voor onze gemeente.

Jaarlijks verschijnen er meestal drie circulaires. De meicirculaire geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid, de septembercirculaire de vertaling van de Miljoenennota en de decembercirculaire rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. Deze circulaire bevat informatie over de nieuwe financieringssystematiek vanaf 2027 en een actualisatie van het LPO accres (loon- en prijsontwikkeling) op basis van de Miljoenennota 2024.

Analyse

Hieronder is een overzicht opgenomen van de algemene uitkering, zoals opgenomen in de Voorjaarsrapportage/Begroting 2024-2027 en de extra middelen uit de meicirculaire en septembercirculaire (de middelen uit de meicirculaire 2023 zijn al verwerkt in de Begroting 2024-2027, maar waren nog niet meegenomen in de Voorjaarsrapportage 2023).

GEMEENTE SCHERPENZEEL

	(bedragen* € 1.000)				
	2023	2024	2025	2026	2027
Opgenomen in Voorjaarsrapportage/Begroting	16.213	17.377	17.416	16.014	15.952
Extra middelen meicirculaire 2023	337				
Extra middelen septembercirculaire 2023	153	268	245	218	488
Totaal	16.703	17.644	17.662	16.232	16.441
Geormerkte bedragen meicirculaire 2023	-60				
Geormerkte bedragen septembercirculaire 2023	-8	-41	-21	-10	-3
Netto beschikbaar algemene uitkering	16.635	17.603	17.640	16.222	16.438

GEMEENTE SCHERPENZEEL

De septembercirculaire 2023 laat voor alle jaren een plus zien, hetgeen een gunstig effect heeft op het begrote resultaat voor de komende jaren.

	2023	2024	2025	(bedragen* € 1.000)	
				2026	2027
Begroot resultaat Voorjaarsrapportage/Begroting	174	372	849	-349	3
Extra middelen mei-/septembercirculaire 2023	422	226	224	207	485
Nieuw begroot resultaat	596	599	1.073	-142	488

Toch past voorzichtigheid bij de bovenstaande extra middelen, want er spelen nog de nodige onzekerheden.

De Begroting 2024-2027 bevat bijvoorbeeld nog geen aanpassing voor de loonontwikkeling. We gaan er vanuit dat deze gedekt wordt uit de loon- en prijscompensatie. Deze loon- en prijscompensatie wordt toegekend in de meicirculaire 2024. Het is nog niet bekend of deze compensatie toereikend is.

Ook is de verwachting, dat het Rijk de komende jaren gaat bezuinigen en dat zal zijn weerslag krijgen in de algemene uitkering en/of taken die gemeenten moeten uitvoeren.

Detailweergave

De tabel op de volgende pagina geeft het totaaloverzicht van de septembercirculaire 2023 weer. De tabel start met de bedragen uit de meicirculaire 2023 en vervolgens is per onderdeel het mutatiebedrag opgenomen.

Daarna is een toelichting op de belangrijkste onderdelen opgenomen.

GEMEENTE SCHERPENZEEL

	(bedragen* € 1.000)				
	2023	2024	2025	2026	2027
Stand decembercirculaire 2022	16.550	17.377	17.416	16.014	15.952
Accresontwikkeling in mei 2023					
Voorschot BCF-plafond 2023	158				
LPO accres gecombineerde index		191	163	150	199
Nominale ontwikkeling in de septembercirculaire 2023			26	13	26
Volumeaccres historisch Bbp					311
LPO accres prijs Bbp					-44
Financieringssysteem - deel BCF					-34
Ontwikkeling uitkeringsbasis in septembercirculaire 2023	-65	-40	-39	-39	-52
WOZ-waarden mutaties	-127	51	53	54	54
Hoeveelheidsverschillen	178	27	25	20	20
Overige ontwikkelingen	-1	-6	-7	8	4
Totaal ontwikkelingen algemene uitkering	142	224	222	205	484
Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	1	1	1	1	1
Hulpmiddelen thuis laten staan	0	0	0	0	0
Wet visueel beperkten		0	0	0	0
Rijksvaccinatieprogramma		2	2	2	2
Bijzondere bijstand en vroegsignalering		12			
Loon- en prijsbijstelling jeugdzorg		19	11		
Totaal taakmutaties	1	34	14	3	3
Veilig wonen	7	7	7	7	
Totaal IU/DU/SU	7	7	7	7	0
Participatie (IU)	2	2	2	2	2
Totaal 3D's in het sociaal domein	2	2	2	2	2
Totaal septembercirculaire 2023	16.703	17.645	17.661	16.232	16.440

*NB: Verschillende taakmutaties zijn voor Scherpenzeel kleiner dan 500 euro, in de toelichting hieronder staan de werkelijke bedragen opgenomen.
De taakmutaties en het bedrag voor veilig wonen zijn opgenomen als geormerkte budgetten.*

Toelichting diverse posten

Accressen

Het accres is gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. Deze circulaire bevat informatie over de nieuwe financieringssysteem vanaf 2027 en een actualisatie van het LPO accres op basis van de Miljoenennota 2024.

Sinds de meicirculaire 2022 is het volume deel bevroren tot en met 2025.

Vooruitlopend op een nieuwe financieringssysteem heeft het kabinet eenmalig € 1 miljard extra beschikbaar gesteld in 2026. Het volumedeel staat hierdoor vast tot en

GEMEENTE SCHERPENZEEL

met 2026. Bij Voorjaarsnota 2023 is dit bedrag vanaf 2027 structureel gemaakt en is besloten om de volumeontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (Bbp). De nieuwe financieringssystematiek is, zoals aangekondigd in meicirculaire 2023, in de Miljoenennota 2024 uitgewerkt. De indexatie voor het volumedeel wordt vanaf 2027 gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (Bbp).

Voor het LPO accres geschiedt de index voor loon-prijzontwikkeling voor de jaren tot en met 2026 op basis van de CPB-raming van de loonvoet sector overheid, index materiële overheidsconsumptie en overheidsinvesteringen. Hierbij wordt een verdeling van 60% loonontwikkeling, 20% consumptie en 20% investeringen aangehouden. Vanaf 2027 volgt de indexatie voor inflatie de prijs bbp van het lopend jaar.

BTW-Compensatie Fonds (BCF)

Het BCF-plafond bedraagt € 3,9 miljard voor gemeenten in 2023. Als de gezamenlijke declaraties onder het plafond blijven wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname. Het plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage.

Door de bevrozing van het volume-accres in 2023 tot en met 2025 is het plafond in die jaren ook gefixeerd. In het systeem is opgenomen dat jaarlijks bij de septembercirculaire een voorschot wordt verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire volgend op het kalenderjaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2023 € 158.137. In de meicirculaire 2024 vindt de afrekening plaats.

Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)

De algemene uitkering wordt vanaf 2023 landelijk structureel met circa € 1,8 miljoen verhoogd in verband met de tweede herziening van de Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD III). De regeling is op 10 maart 2020 geïmplementeerd en heeft als doel om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren. Naar aanleiding van EPBD III is er een verplichting geïntroduceerd voor het documenteren van de energieprestatie van een installatie, voor het installeren van zelfregulerende apparatuur per verblijfsruimte en voor laadinfrastructuur voor elektrische auto's. Ook zijn de eisen voor de energieprestatie van technische bouwsystemen en de keuring van verwarmingsinstallaties en airconditioningssystemen aangepast. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving.

Hulpmiddelen thuis laten staan

De motie Westerveld (GroenLinks) en Bikker (ChristenUnie) verzoekt de regering om met betrokken partijen landelijke afspraken te maken over het behoud van hulpmiddelen thuis voor cliënten die verhuizen naar een instelling in de zin van de Wet langdurige zorg (Wlz) en aangeven thuis te willen logeren. Naar aanleiding van deze motie heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) bestuurlijke afspraken gemaakt betrokken partijen. Onderdeel van deze bestuurlijke afspraken is

GEEMEENTE SCHERPENZEEL

dat de hulpmiddelen die vanuit de Wmo zijn verstrekt thuis blijven staan en gemeenten de financiering daarvan voortzetten. Gemeenten worden hiervoor gecompenseerd. Vanaf 2023 wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd aan de algemene uitkering oplopend tot € 328 per 2028.

Wet Visueel beperkten

De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel aangenomen dat tot doel heeft om de uitvoering van technische werkvoorzieningen voor mensen uit de doelgroep Participatiewet met een visuele beperking over te dragen aan het UWV. Op dit moment ligt het wetsvoorstel bij de Eerste Kamer. Als het wetsvoorstel ook door de Eerste Kamer wordt aangenomen is het de bedoeling dat de middelen voor de werkvoorzieningen en de structurele uitvoeringskosten budgettair neutraal worden overgeheveld van het cluster Participatie in het gemeentefonds naar de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Voor 2024 gaat het om landelijk € 0,9 miljoen, oplopend naar circa € 1,05 miljoen in 2028. De structurele hoogte bedraagt € 2,3 miljoen per jaar. De incidentele uitvoeringskosten zullen worden opgevangen binnen de begroting van het ministerie van SZW. Voor Scherpenzeel betekent dit een verlaging van de algemene uitkering met € 250.

Rijksvaccinatieprogramma

Vanaf december 2019 krijgen zwangere vrouwen maternale kinkhoestvaccinatie aangeboden door de Rijksoverheid. Vanaf 1 januari 2024 wordt de uitvoering van deze maternale kinkhoestvaccinatie formeel overgedragen aan de gemeenten. Deze vaccinatie wordt dan toegevoegd aan de opsomming van vaccinaties in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) zoals genoemd in artikel 11, tweede lid, in het Besluit publieke gezondheid. Bij deze septembercirculaire worden de bijbehorende middelen, circa € 4 miljoen per jaar aan het gemeentefonds toegevoegd aan het cluster Sociale basisvoorzieningen.

Bijzondere bijstand en vroegsignalering

Het kabinet stelt in totaal € 200 miljoen voor de jaren 2022 tot en met 2024 beschikbaar om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen. Voor 2024 wordt in totaal € 50 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld, voor Scherpenzeel is dit € 12.123.

Jeugdzorg loon- en prijsbijstelling

In de meicirculaire 2023 is de loon- en prijsbijstelling 2023 voor jeugdzorg, voor zover deze betrekking heeft op de reserveringen voor jeugdzorg op de aanvullende post, aan het gemeentefonds toegevoegd voor de jaren 2024 en 2025. In deze circulaire worden de middelen voor de loon- en prijsbijstelling 2022 over de reserveringen jeugdzorg op de aanvullende post toegekend. Ook deze overboeking heeft nu betrekking op 2024 (€ 18.836) en 2025 (€ 10.911), omdat voor die jaren de middelen van de aanvullende post zijn vrijgegeven.

GEMEENTE SCHERPENZEEL

Veilig wonen

De veiligheid van decentrale bestuurders is een vereiste voor het goed functioneren van het openbaar bestuur. Per 1 oktober 2023 wordt de werkgevers-verantwoordelijkheid voor hun veiligheid daarom geëxpliciteerd met een wijziging van de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers. Ten behoeve van een veilige woonplek krijgen decentrale bestuurders een beveiligingsadvies op maat aangeboden. Bij de advisering zal een breder pakket van preventieve maatregelen worden gehanteerd, waaronder fysieke, elektronische en digitale maatregelen. Gemeenten dienen op basis van de nieuwe regeling het beveiligingsadvies altijd over te nemen en de uitvoering van de veiligheidsmaatregelen te bekostigen. Vanuit het programma Weerbaar Bestuur wordt hier een tegemoetkoming van € 7.062 per jaar tegenovergesteld voor de periode 2023-2026.